

Innst. O. nr. 2

(2004-2005)

Innstilling til Odelstinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Ot.prp. nr. 84 (2003-2004)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om lov om endring i lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Departementet foreslår en ny § 4a Læringsmiljø i fagskoleloven, med bestemmelser om krav til arbeidsmiljøet, om ansvarsforhold og om tilsynsordning.

Det foreslås at kravet til læringsmiljøet skal omfatte både det fysiske og det psykiske arbeidsmiljøet. Styret skal i samarbeid med studentorgan legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet. Departementet legger til grunn at studentene selv må avgjøre om de ønsker å opprette studentorgan. Som øverste ansvarlige styringsorgan ved utdanningsinstitusjonen vil styret ha et lovpålagt overordnet ansvar for læringsmiljøet.

Departementet foreslår å lovfeste konkrete kriterier for hvordan det fysiske arbeidsmiljøet, så langt det er mulig og rimelig, skal utformes. Bestemmelsene om læringsmiljøet er generelle. Det anses ikke hensiktsmessig å lovfeste særlige bestemmelser for ulike fagretninger. Når det gjelder det psykiske arbeidsmiljøet, skal bestemmelsene bl.a. gi vern for ulike former for trakassering.

Fagskoleloven er gitt tilsynsbestemmelser tilsvarende universitets- og høyskolelovens. Arbeidstilsynet får tilsynsansvaret. Dette omfatter tilsyn med skolenes helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (internkontroll), ut fra risikobetraktninger.

Departementets forslag gir fagskolene et større ansvar for studentenes læringsmiljø enn gjeldende

lov. Men lovendringen vil ifølge departementet ikke medføre urimelige økonomiske konsekvenser for utdanningstilbyder. Departementet legger videre opp til at utvidelsen av Arbeidstilsynets tilsynsansvar, fra å gjelde skolenes arealer knyttet til ansattes arbeidsmiljø til også å omfatte studentenes læringsmiljø, ikke vil gi økt belastning og kan dekkes innenfor Arbeidstilsynets ordinære ramme.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Høyre, Ine Marie Eriksen, Jan Olav Olsen, Raymond Robertsen og Søren Fredrik Voie, fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Eva M. Nielsen og Karita Bekkemellem, fra Fremskrittspartiet, Ursula Evje og Arne Sortevik, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jensen og lederen Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Elsa Skarbøvik, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, fra Venstre, Trine Skei Grande, og representanten Jan Simonsen, viser til at forslagene i proposisjonen er en oppfølging av Stortingets tidligere vedtak nr. 443 (2002-2003) der Stortinget ber regjeringen fremme forslag om arbeidsmiljøbestemmelser med tilsynsfunksjon for studenter ved fagskolene. Komiteen mener det er viktig at bestemmelser om læringsmiljøet i fagskolene lovfestes, både det fysiske og det psykososiale læringsmiljøet.

Komiteen er positiv til at departementet foreslår at Arbeidstilsynet gis tilsynsansvar med studentenes læringsmiljø. Komiteen mener det er naturlig og hensiktsmessig at Arbeidstilsynet utfører tilsynsansvaret med studentenes læringsmiljø. Arbeidstilsynet er et uavhengig organ som i dag har til-

syn med store deler av arealene ved fagskolene og innehar både den kompetanse, erfaring og sanksjonsmyndighet som er nødvendig for å kunne ivareta studenters rettigheter når det gjelder læringsmiljøet.

Komiteen mener det er viktig å arbeide systematisk for bedre å tilrettelegge for funksjonshemmede elever i skolene. Komiteen ber Regjeringen ta initiativ til at skolene innfører planer og systemer for en systematisk jobbing for å tilrettelegge for funksjonshemmede elever ved fagskolene.

Komiteen viser til at den enkelte skolen har det overordnede ansvar for læringsmiljøet. Komiteen vil understreke viktigheten av studenters medvirkning og innflytelse i dette arbeidet.

Komiteen viser til Innst. O. nr. 107 (2002-2003) i forbindelse med læringsmiljøbestemmelse i universitets- og høyskoleloven der komiteen uttalte følgende:

"Komiteen viser til at Arbeidstilsynet i dag når ca. 8 pst. av virksomhetene gjennom tilsynsbesøk. Med en utvidelse av Arbeidstilsynets virkeområde vil det etter komiteens mening bety at en må ha en gjennomgang av Arbeidstilsynets ressurser. Komiteen ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en gjennomgang og vurdering av Arbeidstilsynet ressurssituasjon i forbindelse med statsbudsjettet 2004."

Komiteen vil påpeke at lovendringen medfører at Arbeidstilsynet får utvidet sitt virkeområde. Komiteen ber Regjeringen sikre at Arbeidstilsynet kan ha den veilederrollen og gjennomføre et reelt tilsyn med den enkelte fagkole som er forventet ut fra nye pålagte oppgaver i fagskolene.

Komiteen viser i denne sammenheng til at Arbeidstilsynet også får utvidet tilsynsansvar i forhold til folkehøgskolene (jf. Ot.prp. nr. 85 (2003-2004)) og private høgskoler (jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004)).

Komiteen viser for øvrig til at departementet i forbindelse med tilsynsansvaret drøfter begrepet velferd i proposisjonen, og slutter seg til at det ikke er

"... studentvelferd i seg selv som omfattes av tilsynet, men velferdsmessige forhold skal være et kriterium i vurderingen av det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet ved lærestedet. Arbeidstilsynets tilsyn vil ikke omfatte velferdsmessige forhold knyttet til studentenes boligsituasjon eller fritidstilbud utenfor skolen."

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endring i lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning

I

I lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning gjøres følgende endring:

Ny § 4a skal lyde:

§ 4a. Læringsmiljø

Styret har det overordnede ansvar for studentenes læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgan dersom et slikt er opprettet i samsvar med § 4, legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

Styret har ansvar for at læringsmiljøet på institusjonen, herunder det fysiske og psykiske arbeidsmiljø, er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd. I utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet skal det, så langt det er mulig og rimelig, sørges for

- a. *at lokaler, adkomstveier, trapper mv. er dimensjonert og innredet for den virksomhet som drives;*
- b. *at lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklima og luftkvalitet;*
- c. *at lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige;*
- d. *at lokalene er innredet slik at uheldige fysiske belastninger for studentene unngås;*
- e. *at virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges;*
- f. *at tekniske innretninger og utstyr er forsynt med verneinnretninger og blir vedlikeholdt slik at studentene er vernet mot skader på liv og helse;*
- g. *at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at funksjonshemmede kan studere ved institusjonen;*
- h. *at læringsmiljøet er innrettet for studenter av begge kjønn;*
- i. *at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.*

Departementet kan gi nærmere forskrift om krav til læringsmiljøet.

Tilbyder av fagskoleutdanning skal, så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen

må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved det enkelte studium.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at kravene i annet ledd overholdes. Arbeidsmiljøloven kapittel XIII om tilsyn og tvangsmidler mv. gjelder tilsvarende så

langt det passer. Departementet kan gi nærmere forskrift om tilsyn med læringsmiljøet.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 13. oktober 2004

Rolf Reikvam

leder

Lena Jensen

ordfører